

Hjelpemiddel for bedre etterutdanning

Ved årsskiftet lanserte Legeforeningen LEIF, et verktøy for planlegging, dokumentasjon og evaluering av legespesialistenes etterutdanning.

LEIF (Legers Etterutdanning I Fremtiden) er både en tenkemåte og en nettbasert tjeneste for å gjennomføre denne tenkemåten. LEIF kan brukes både av sykehusansatte og privatpraktiserende spesialister. Legene må registrere seg som brukere og får da sin egen «utdanningsportefølje» der den planlagte og gjennomførte etterutdanningen kan registreres (1).

Hvorfor LEIF?

De aller fleste leger er opptatt av å holde seg faglig oppdatert. Det vil være i legens egen interesse å gjøre etterutdanningen så god og systematisk som mulig. Vi ser at det legges stadig større vekt på å dokumentere kvalitetsarbeid, og både legene og arbeidsgiverne vil ha nytte av å kunne dokumentere den etterutdanningen som er gjennomført. Prinsippene i LEIF er i tråd med anbefalinger fra den europeiske unionen av medisinske spesialister (UEMS) og Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefördeling (2, 3).

Deltakelse i etterutdanningsprogram skal være frivillig, det er ingen resertifisering og ingen sanksjoner overfor dem som ikke deltar. Innholdet skal være tilpasset den enkeltes behov og det legges vekt på aktive læringsformer. Kvalitetsvurderingen bør skje ved kollegaevaluering («peer review»).

Utarbeide en plan

Ved hvert årsskifte skal legen sette seg ned og analysere sin arbeidssituasjon og definere behov og ønsker for faglig utvikling i tiden som kommer. Ut fra dette skal hun eller han formulere ett eller flere mål, fortrinnsvis med en horisont på tre til fem år frem i tiden. Basert på målene lages en konkret plan for etterutdanningen i det kommende året. Omfanget av denne skal være i størrelsesorden 8–15 arbeidsdager og inneholde elementer fra minst tre ulike kategorier (kurs, kongresser, forskning, praktiske ferdsigheter, undervisning, gjensidig avdelings/praksisbesøk, hospitering, kvalitetsarbeid og andre relevante aktiviteter). Planen diskuteres med en evaluerende kollega og må kunne godkjennes av avdelingsleder. LEIF

er altså ikke et spesifikt etterutdanningsprogram eller nettkurs, selv om ulike typer nettbasert etterutdanning (som for eksempel LUPIN) selvsagt kan inngå som elementer i en etterutdanningsplan.

Evaluering av kollega

Etterutdanningen skal ikke være en resertifisering, men for å bedre kvaliteten og gjøre vurderingen noe mer objektiv skal legen alliere seg med en evaluerende kollega som arbeider i samme spesialitet. Dette skal være en diskusjonspartner som kan stille de nødvendige kritiske spørsmål både når etterutdanningsplanen lages og når den gjennomførte etterutdanningen skal evalueres ved neste årsskifte. Sammen skal man da ta stilling til spørsmål som: «Var målene og planen relevante for mine behov? Greide jeg å gjennomføre planen? Hva var det som eventuelt kunne ha vært annerledes? Har etterutdanningen – samlet sett – bredde og omfang nok til å bli godkjent i henhold til retningslinjene?»

Rapportering og arkivering

Oversikt over den gjennomførte etterutdanningen og evalueringen blir arkivert og kan hentes frem når det er behov for det. Avdelingsleder skal ha en oversikt over den gjennomførte etterutdanningen og en summarisk rapport sendes inn sammen med rapporten om avdelingens spesialistutdanning i SERUS. For privatpraktiserende spesialister sendes rapporten til spesialitetskomiteen. Komiteen kan ikke godkjenne eller forkaste den enkelte leges etterutdanning, men kan kommentere etterutdanningsaktiviteten på en avdeling eller i spesialiteten generelt.

Allmenntidning

Allmenntidning er den eneste spesialiteten i Norge med tidsbegrenset spesialistgodkjenning og krav om fornyelse. Den versjonen av LEIF som ble lansert ved årsskiftet 2006/2007 er i liten grad tilpasset de formelle kravene. I løpet av 2007 skal Legeforeningen lage en versjon som skal kunne

Christian Lycke Ellingsen. Foto privat

brukes både for spesialistutdanningen og etterutdanningen i allmenntidning.

Historikk

I stortingsmelding 24 (1996–97) Tilgjengelighet og faglighet (4) ble det anbefalt at det skulle innføres obligatorisk etterutdanning for alle legespesialister, ikke bare i allmenntidning. Departementet har til nå ikke ønsket å gå videre med dette. I 2002 kom Nasjonalt råd med sin utredning om etterutdanning av legespesialister (3). Den europeiske spesialistunionen (UEMS) har vedtatt flere uttalelser og deklarasjoner om etterutdanning, den viktigste er Basel-deklarasjonen fra 2001 (2). Parallelt har Legeforeningen i regi av spesialitetsrådet i omtrent ti år hatt ulike prosjekter, først for å få en oversikt over legespesialistenes etterutdanning, så for å lage et system for formalisert og dokumenterbar etterutdanning. Dette arbeidet har nå blitt til LEIF.

Du finner all informasjon om LEIF ved på Legeforeningens Internett-sider: www.legeforeningen.no/leif

Christian Lycke Ellingsen

elch@sus.no
Stavanger Universitetssjukehus

Litteratur

1. Johannessen LB. Registrerer etterutdanning på nett. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 2849.
2. <http://admin.uems.net/uploadedfiles/35.pdf> (29.12.2006).
3. www.nr.dep.no/utredning_print_2.htm (29.12.2006).
4. St. meld.nr. 24. (1996–97). Tilgjengelighet og faglighet. Om sykehus og annen spesialisthelsetjeneste.